

Впровадження теми Голодомору у шкільні навчальні програми поширюється

Галина Клід

Серед канадських учителів помітна все більша зацікавленість темою Голодомору в Україні як однією з найбільш ефективних тем навчання того, як бути відповідальними громадянами суспільства, а в ширшому значенні – громадянами світу. Свідченням цього були переповнені кімнати, де виступала Валентина Курилів із презентаціями про Голодомор 1932-1933

років під час засідань 86-ої річної конференції Асоціації об'єднань вчителів Едмонтону та околиць (The Greater Edmonton Teachers' Convention Association). Конференція відбулася 2 березня 2012 р. у Конференційному центрі ім. Шо (Едмонтон).

Виступи пані Курилів на двох сесіях конференції були ініціативою Едмонтонської Шкільної Ради Католицьких Шкіл (ЕШРКШ), зокрема заступником суперінтенданта Ради паном Борисом Радьо.

Вже кілька років пані Курилів співпрацює з Методичним центром української мови (МЦУМ) при Канадському Інституті Українських Студій Альбертського Університету. Вона є головою Комітету навчання про Голодомор при Конгресі Українців Канади – the National Holodomor Education Committee (NHEC), а також входить до складу Альбертського відділення цього комітету.

Пані Курилів підготувала комплект матеріалів для використання у канадських школах, куди входять документи про загальне історичне тло, поради до підготовки планів уроків, наочні матеріали, учнівський зошит, бібліографія та список ресурсів в Інтернеті тощо. Вже чотири роки цей комплект ефективно

вживається при презентаціях про Голодомор серед учителів шкіл та всіх зацікавлених осіб по різних провінціях Канади.

При підготовці роздаткових матеріалів для сесій конференції передбачалося, що прийде десь 30-50 людей, але дійсність перевищила всі сподівання: у залах не було голці де впасти. На першу, ознайомлювальну сесію прийшло 104 особи, а на другу, для вчителів соціальних наук, – 96 осіб.

За словами д-ра Віталія Шияна, діючого координатора МЦУМу, учасники були дуже вражені обсягом та автентичністю подачі матеріалів доповідачки, зокрема наведеними особистими прикладами з пережитого матері пані Курилів. У другій сесії виступив також пан Джон Тидсвел, консультант з соціальних наук ЕШРКШ, який пояснив, у рамках яких конкретних державних вимог, затверджених Міністерством освіти Альберти, можна викладати тему Голодомору у старших класах.

Учасники конференції були вдячні за цікаві та інформативні сесії і за роздаткові матеріали, які вони могли використати на своїх уроках. З відгуків про дві сесії пані Курилів: “Struck by the correlation between bullying and genocide. We so much need to teach and promote kindness, respect, and responsibility to our children. Profoundly sad history lesson. Amazing information. Thanks for shining the light on this sad part of world history. Interesting, enlightening, great session.”

Тема Голодомору як предмету курсу з соціальних наук за допомогою існуючих документів, свідчень потерпілих та очевидців, наочних та відеоматеріалів допомагає учням простежити, як, з одного боку, влада в руках окремих людей перетворюється на знаряддя зловживання та злочинів проти людства, а з другого боку – як бездіяльність чи навмисне перекручування дійсності очевидців чи спостерігачів цього зла призводить до знищення демократичних засад суспільства та геноциду того чи іншого народу. Учні також мають змогу глибше проаналізувати історичні, соціальні, політичні та економічні фактори, які були тлом для Голодомору. Вивчаючи тему Голодомору в Україні та порівнюючи Голодомор з іншими геноцидами, учні можуть зробити оцінку ролі та відповідальності окремої людини, організації, урядів та інших держав світу. Обговорення теми Голодомору на тлі віковичних прагнень народу України до національного та державного самовизначення до-помагає учням виробити чіткішу уяву про важливість плюралізму в політиці, культурі та людських цінностях. Через вивчення теми Голодомору учні усвідомлюють важливість демократичних засад та цінностей суспільства, які потрібно продовжувати плекати й оберігати, щоб уникнути та не дозволити повторення таких або подібних трагедій у світі.

PHOTO

Виступ Валентини Курилів з презентаціями про Голодомор 1932-1933 рр.